

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 79.746 van 1 april 1999

A. 60.061/XIII-748

A. 60.142/XIII-747

In zake : 1. **de naamloze vennootschap
CARRIERES ET FOURS A CHAUX
DUMONT-WAUTIER,**

die woonplaats heeft gekozen
bij Mr. Tangui VANDENPUT,
advocaat,
Sint-Bernardusstraat 98
1060 Brussel,

2. **HERVE Michèle,**

die woonplaats heeft gekozen
bij Mr. Philippe LEVERT,
advocaat,
Clementinalaan 3
1060 Brussel,

tegen :

het Waals Gewest, vertegenwoor-
digd door zijn Regering,
dat woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Pierre LAMBERT, advocaat,
Defrélaan 19
1180 Brussel.

DE RAAD VAN STATE, XIIIe KAMER,

Gezien het op 26 september 1994 ingediende
verzoekschrift waarbij de naamloze vennootschap
CARRIERES ET FOURS A CHAUX DUMONT-WAUTIER de
nietigverklaring vordert van het besluit d.d. 11 juli
1994 van de Minister van Ruimtelijke Ordening,

Patrimonium en Vervoer van het Waals Gewest waarbij een gedeelte van de plaats Saint-Jean-des-Bois te Limelette vanwege zijn esthetische en wetenschappelijke waarde als beschermd gebied wordt erkend (zaak A.60.061/XIII-748);

Gezien het op 3 oktober 1994 ingediende verzoekschrift, waarbij Michèle HERVE de nietigverklaring van datzelfde besluit vordert (zaak A.60.142/XIII-747);

Gelet op arrest nr. 50.745 van 16 december 1994, waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit wordt afgewezen;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer QUINTIN, eerste auditeur-afdelingshoofd bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 31 juli 1998 tot samenvoeging van de zaken;

Gelet op de beschikking van 31 juli 1998, waarbij de neerlegging van de dossiers en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memories van de verzoekende partijen;

Gelet op de beschikking van 3 februari 1999, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij bepaald wordt dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 11 maart 1999;

Gehoord het verslag van de heer LEROY,
staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. T. VANDENPUT,
advocaat, die voor de eerste verzoekende partij
verschijnt, van Mr. Ph. LEVERT, advocaat, die voor de
tweede verzoekende partij verschijnt, en van
Mr. B. HENDRICKX, loco Mr. P. LAMBERT, advocaat, die
voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van
de heer QUINTIN, eerste auditeur-afdelingshoofd;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de
wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari
1973;

Overwegende dat de volgende, voor het
onderzoek van het beroep dienstige feiten aan het geding
ten grondslag liggen :

Het natuurgebied Saint-Jean-des-Bois bevindt
zich te Limelette, op het grondgebied van de stad
Ottignies-Louvain-la-Neuve; het gedeelte van het gebied
waarover het onderhavige geschil handelt, met een
oppervlakte van ongeveer 10 ha 50 a, wordt ten oosten
begrensd door het bos van Lauzelle, dat bij een
ministerieel besluit van 4 maart 1994 als beschermd
gebied is erkend, en ten westen door een ander gedeelte
van het gebied, dat vanwege zijn esthetische en
wetenschappelijke waarde reeds beschermd is bij een
besluit van de Franse Gemeenschapsexecutieve van 8 juli
1988.

Het gebied ligt in een woonuitbreidings-
gebied op het gewestplan van Waver-Geldenaken-Perwijs,
goedgekeurd bij het koninklijk besluit van 28 maart

1979. Op het grondgebruiksplan, gewijzigd op 5 februari 1988, dat het aantal woningen per hectare nu eens tot tien beperkt, dan weer tot vijf, is het opgenomen als woongebied. Op het gewijzigde grondgebruiksplan wordt bovendien voorzien in de aanleg van een groene corridor.

Het in september 1990 uitgewerkte structuurschema stelt de keuze ter discussie die in het gewestplan wordt gemaakt, namelijk dat het gebied erin opgenomen wordt als woonuitbreidingsgebied, en wel om verscheidene redenen : "landschappelijk waardevol, plaatselijk en op het niveau van de vallei, vanwege het bosbestand, ecologisch waardevol en dichtbij het bos van Lauzelle, aanzienlijke helling die een bijzondere vestiging van de bouwwerken vereist, dichtbij een lager gelegen, beschermde plaats". In het structuurschema wordt voorgesteld dat de plaats Saint-Jean-des-Bois beschermd wordt. Die plaats ligt op het bestemmingsplan in een groengebied en een verblijfsparkgebied.

De naamloze vennootschap CARRIERES ET FOURS A CHAUX DUMONT-WAUTIER, met zetel te Ottignies-Louvain-la-Neuve, 28 rue Charles Dubois, en Michèle HERVE, wonende te Sint-Genesius-Rode, 26 Ahornlaan, verklaren eigenaar te zijn van goederen gelegen binnen de omtrek van de plaats Saint-Jean-des-Bois, die in 1988 niet als beschermd gebied is erkend.

In mei 1991 stelt de vzw SAINT-JEAN-DES-BOIS een dossier samen tot staving van haar voorstel om het vooralsnog niet-beschermd gedeelte van de plaats Saint-Jean-des-Bois als beschermd gebied te laten erkennen.

Op 23 september 1991 verzoekt de Minister van Ruimtelijke Ordening, Onderzoek, Technologieën en Externe Betrekkingen van het Waals Gewest zijn administratieve diensten de procedure tot bescherming

van die plaats in gang te zetten. Die beslissing brengt mee dat afgezien wordt van het in 1990 opgevatte plan om de niet-beschermd plaats op de monumentenlijst te plaatsen.

De beslissing om de beschermingsprocedure in gang te zetten wordt op 15 april 1992 aan de naamloze vennootschap CARRIERES ET FOIRS A CHAUX DUMONT-WAUTIER, en aan Michèle HERVE ter kennis gebracht; bij de kennisgeving is een beschrijvende nota gevoegd, luidende :

" De plaats Saint-Jean-des-Bois is het laatste natuurlijke toevluchtsoord voor de fauna in de streek.

De plaats paalt aan het bos van Lauzelle, tweehonderd hectare groot; zelf telt ze zowat veertig hectare bossen en wild grasland, aan het kruispunt van waterlopen (de Dijle en de Blanc-Ry), vijvers en moerassen. De plaats is een geschikt woongebied voor een verscheidenheid van diersoorten, waaronder eekhoorns, die zich tussen de bossen en de waterpunten verplaatsen. Voorts staat de plaats bekend als een nationaal vogelreservaat.

De plaats is in 1877 wegens haar fraaie uiterlijk en het mooie landschap gekozen voor de oprichting aldaar van een kasteel, midden in een uitgestrekt bosgebied.

In 1960 is het domein versnipperd geraakt als gevolg van verkaveling. In 1975 is het kasteel verwoest door een brand, en in 1979 is het overgrote deel van de plaats op het gewestplan opgenomen als woonuitbreidingsgebied. Aangezien het natuurgebied gevaar liep teniet te gaan, heeft het wijkcomité tal van stappen ondernomen om door middel van bestuursmaatregelen het behoud ervan te verzekeren.

De in 1979 ingediende aanvraag tot bescherming heeft in 1988 ertoe geleid dat ongeveer elf hectare grond, waaronder de vijver en de aanpalende waterzieke gronden, als beschermd gebied zijn erkend.

Als gevolg van de aangevraagde erkenning als beschermd gebied zal de homogeniteit van het ecologisch en landschappelijk geheel behouden blijven.

Het vroegere domein Saint-Jean-des-Bois bestaat uit een afgevlakte heuvelkam, die zich noord-zuidwaarts uitstrekt, waar bosgebied afwisselt met wild grasland. De westelijke flank mondt uit in een gebied met waterzieke gronden gevoed door een vijver. De oostelijke flank, bedekt met grasland, vormt met de tegenoverliggende kant van het bos van Lauzelle een mooi dal, waarvan het landelijke gehucht Blanc-Ry, dat toegang ertoe verleent, een esthetisch geheel vormt.

De plaats is waardevol en verscheiden, zowel uit het oogpunt van de flora, als van de fauna, de hydrografie en de bossen.

De fauna is rijk aan water- en woudvogels. Van de zoogdieren zijn de eekhoorns in overvloed aanwezig.

De plaats Saint-Jean-des-Bois telde veertig hectare natuurgebied in het begin van de jaren zestig. Thans blijven er nog een twintigtal van over".

Op 17 juni 1992 schrijft de Minister van Landbouw dat hij geen bezwaar heeft tegen het voornemen om de plaats als beschermd gebied te laten erkennen "daar de belangen van de landbouwsector niet in het gedrang komen". Op 18 juni 1992 verstrekt het directoraat-generaal Natuurlijke Rijkdommen en Milieu van het Ministerie van het Waals Gewest een gunstig advies "opdat het bos de homogeniteit van het ecologisch en landschappelijk geheel bewaart".

Tijdens het openbaar onderzoek, dat plaatsvindt van 15 september tot 15 oktober 1992, worden verscheidene bezwaarschriften ingediend, waaronder dat van Michèle HERVE van 29 september 1992 en dat van de naamloze vennootschap CARRIERES ET FOURS A CHAUX DUMONT-WAUTIER van 14 oktober 1992.

Op 27 oktober 1992 verklaart de gemeenteraad van Ottignies-Louvain-la-Neuve in te stemmen met de erkenning als beschermd gebied, vanwege "de rijkdom en de verscheidenheid van de plaats, zowel uit het oogpunt van de flora als van de fauna, de hydrografie en de

bossen". Op 8 april 1993 verstrekt de bestendige deputatie van de provincieraad van Brabant een gunstig advies over het plan tot uitbreiding van de bescherming van de plaats Saint-Jean-des-Bois, omdat de erkenning als beschermd gebied "het mogelijk zal maken de homogeniteit te bewaren van een waardevol ecologisch en landschappelijk geheel".

Op 26 oktober 1993 bevestigt de N.V. CARRIERES ET FOURS A CHAUX DUMONT-WAUTIER aan de bevoegde minister dat ze zich verzet tegen de erkenning als beschermd gebied en zendt ze hem een verslag over waarin de eigenschappen van de plaats worden betwist.

Tijdens de vergadering van 17 januari 1994 geeft de gewestelijke kamer van de Koninklijke Commissie voor Monumenten, Landschappen en Opgravingen een gunstig advies met betrekking tot de erkenning als beschermd gebied, maar stelt ze voor de oorspronkelijke omtrek van de te beschermen plaats te beperken door de bebouwde percelen aan de rue du Blanc-Ry niet erbij te betrekken.

Op 11 juli 1994 beslist de Minister van Ruimtelijke Ordening, Patrimonium en Vervoer van het Waals Gewest een gedeelte van de plaats Saint-Jean-des-Bois te Limelette dat paalt aan het bij een besluit van 8 juli 1988 beschermde gebied, vanwege zijn esthetische en wetenschappelijke waarde als beschermd gebied te erkennen. Dit is de bestreden handeling;

Overwegende dat de verwerende partij de ontvankelijkheid van het tweede verzoekschrift betwist op de grond dat het gemeentelijk structuurschema de in het bestreden besluit genoemde plaats opneemt in een groengebied en het bestreden besluit zich ertoe beperkt die bestemming te bevestigen; dat ze erop wijst dat de tweede verzoekende partij niet ontvankelijk is om het

beschermingsbesluit aan te vechten omdat ze het structuurschema, de enige handeling die haar nadeel berokkent, niet heeft aangevochten;

Overwegende dat artikel 2bis van het Waals Wetboek van ruimtelijke ordening, stedenbouw en patrimonium (WWROSP) aan de structuurschema's weliswaar enige dwingende kracht verleent, doch dat die dwingende kracht niet dezelfde beperkingen meebrengt in de uitoefening van het eigendomsrecht als een beschermingsbesluit; dat het structuurschema bovendien vóór alles een "oriënteringsstuk tot vaststelling van de grondbestemming van een deel van het grondgebied van de gemeente" is dat een beleidslijn uitstippelt die meestal geen dwingende kracht bezit; dat het bestreden besluit gevolgen meebrengt die verschillend zijn van die van het structuurschema en het niet kan worden beschouwd als een maatregel tot toepassing van het structuurschema; dat het verzoekschrift ontvankelijk is;

Overwegende dat de eerste verzoekende partij een eerste middel ontleent aan schending van artikel 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en aan ontoereikendheid en tegenstrijdigheid van of dwaling omtrent de motieven, en ze in het eerste onderdeel ervan betoogt dat de bestreden handeling zich ertoe beperkt te verwijzen naar de toepasselijke wets- en verordeningsbepalingen, het besluit van de Franse Gemeenschaps-executieve van 8 juli 1988 waarbij een gedeelte van de plaats Saint-Jean-des-Bois als beschermd gebied wordt erkend, het ministerieel besluit van 4 maart 1994 waarbij het bos van Lauzelle als beschermd gebied wordt erkend en het met redenen omklede advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten, Landschappen en Opgravingen, en doordat die handelingen niet gevoegd zijn bij het bestreden besluit, terwijl iedere

eenzijdige bestuurshandeling de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die eraan ten grondslag liggen, en andere overwegingen die erin niet vermeld zijn, niet in aanmerking mogen worden genomen;

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt dat de wet van 29 juli 1991 niet toepasselijk is op een beschermingsbesluit, dat een verordenende rechtshandeling is; dat ze verwijst naar de lering van een rechtsgeleerde die stelt dat "een handeling van verordenende aard kan zijn, zelfs indien ze op heden op slechts één persoon betrekking heeft, mits die handeling, wegens het permanente karakter ervan, in de toekomst op andere personen toepasselijk kan zijn";

Overwegende dat de wet van 29 juli 1991 toepasselijk is op alle eenzijdige rechtshandelingen met individuele strekking, uitgaande van een bestuur, die beogen rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuurden of voor een ander bestuur; dat het bestreden besluit op zich geen rechtsregel voorschrijft; dat het ertoe strekt de duurzame toepassing in gang te zetten van een juridische regeling vervat in het WWROSP, inzonderheid in de artikelen 361 en volgende, volgens de nummering die gold toen de bestreden handeling is gesteld (thans de artikelen 185 en volgende); dat de verbodsbepalingen gesteld in artikel 3 van het bestreden besluit niets meer zijn dan de explicitering van het verbod gesteld in het WWROSP, aangepast aan de bijzondere situatie van het beschermde goed; dat het besluit een handeling met individuele strekking is waarop de wet van 29 juli 1991 van toepassing is;

Overwegende dat de aanhef van de bestreden handeling slechts de verwijzing bevat naar de wets- en verordeningsbepalingen met toepassing waarvan ze is vastgesteld, alsmede de verwijzing naar andere

beschermingsbesluiten betreffende dichtbij gelegen plaatsen; dat ofschoon de bij de wet vereiste juridische motivering erin voorkomt, noch de aanhef, noch enig ander gedeelte van de bestreden handeling een feitelijke motivering bevat, zelfs niet bij wege van verwijzing; dat het middel gegrond is;

Overwegende dat de auditeur zich in zijn verslag beperkt heeft tot het onderzoek van dat middel; dat de tweede verzoekende partij in de laatste memorie het volgende schrijft :

" Hoewel verzoekster het wat de gegrondheid van het eerste middel betreft, eens is met de conclusie van de auditeur, kan ze niet aanvaarden dat hij de nietigverklaring van de bestreden handeling op die enkele grond voorstelt. In het eerste middel wordt immers de schending gelaakt van de artikelen 1, 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991, alsook het ontbreken van de motivering, zowel wat de vorm als wat de inhoud betreft, van het bestreden besluit. Een nietigverklaring gegrond op die enkele basis verhindert de steller van de bestreden handeling echter niet de plaats Saint-Jean-des-Bois opnieuw als beschermd gebied te laten erkennen.

Het tweede middel daarentegen heeft een geheel verschillende strekking. Indien het aangenomen wordt, verhindert het de verwerende partij de bestreden handeling opnieuw te stellen nadat ze na afloop van deze rechtspleging door de Raad is vernietigd. Daarom behoort de bestreden handeling te worden vernietigd, niet alleen op basis van het eerste middel, maar tevens op basis van het tweede middel aangevoerd door verzoekster".

Overwegende dat artikel 24, vierde lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gewijzigd bij de wetten van 17 oktober 1990 en 4 augustus 1996, bepaalt :

" In voorkomend geval kan het verslag zich beperken tot het middel van niet-ontvankelijkheid of tot het middel ten gronde dat de oplossing van het geschil mogelijk maakt. In dat geval doet de afdeling administratie bij wege van arrest uitspraak over de conclusies van het verslag";

Overwegende dat die bepaling de auditeur toelaat slechts één middel te onderzoeken indien hij van oordeel is dat daarmee het geschil kan worden beslecht; dat ze de Raad van State eveneens toelaat alleen over dat middel uitspraak te doen; dat de nietigverklaring uitgesproken op basis van het tweede middel weliswaar tot gevolg zou hebben dat het bestuur de bestreden handeling niet opnieuw kan stellen, terwijl de nietigverklaring uitgesproken op basis van het eerste middel het daar wel toe in staat stelt, op voorwaarde dat het besluit ditmaal voorzien is van een uitdrukkelijke motivering conform het bepaalde in de wet van 29 juli 1991, doch dat men ermee kan volstaan vast te stellen dat de verzoekende partijen, door een onregelmatigheid naar de vorm aan te voeren, zich blootgesteld hebben aan het risico dat de zaak op basis van deze enkele aangelegenheid wordt beslecht, een risico waarvan ze de gevolgen dienen te dragen; dat het aan de Raad van State gerichte verzoek om uitspraak te doen over het tweede middel, terwijl de algehele nietigverklaring van de handeling kan worden uitgesproken op basis van het eerste middel, in feite erop neerkomt dat de Raad van State om een juridisch advies over het tweede middel wordt verzocht; dat er geen grond is om dat verzoek in te willigen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt het besluit d.d. 11 juli 1994 van de Minister van Ruimtelijke Ordening, Patrimonium en Vervoer van het Waals Gewest waarbij een gedeelte van de plaats Saint-Jean-des-Bois te Limelette vanwege zijn esthetische en wetenschappelijke waarde als beschermd gebied wordt erkend.

Artikel 2.

Dit arrest zal bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

Artikel 3.

Op de kant van de overschrijving van het besluit van de Waalse Gewestminister van 11 juli 1994 op het kantoor van hypotheekbewaring te Nijvel II zal melding worden gemaakt van artikel 1 van het dictum van dit arrest.

Artikel 4.

De kosten, bepaald op 8.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

De kosten betreffende de inschrijving bedoeld in artikel 3 van dit arrest komen eveneens ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de XIIIe kamer, op één april 1900 negenennegentig door :

de HH.	HANOTIAU,	kamervoorzitter,
	LEROY,	staatsraad,
	HANSE,	staatsraad,
Mw.	MALCORPS,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Chr. MALCORPS.

M. HANOTIAU.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.